

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kiötetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 " "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 " "
 É:észévre 20 "

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
 Kéziratok nem adtnak vissza.

Debreczen és a vasuti reformok.

Egy budapesti könyomatos hirádaa alapján, az egész hazai sajtót foglalkoztatta a magyar államvasutak reformjának ügye. Üzletvezetőségek fölözlatásáról, új vasuti igazgatóságokról szolt az újságolás, mely bennünket debreczenieket annyival is inkább érdekel, mivel üzletvezetőségünk megszűntét s az igazgatóságok fölállításánál Debreczen mellözését jövendölte. — Mindezen tervezgetésekre vonatkozólag nagyérdemű cikket közlünk alább, Debreczen harmadik kerületének népszerű országgyűlési képviselője: Dobiecki Sándor kitűnő tollából.

Bágyom, július 30.
 (Torda-Aranyos m.)

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Hát már megint bántják Debreczent! A vasuti üzletvezetőségek felözlatására vonatkozó s hozzám csak ma érkezett megdöbbentő kérdéseire sietek azonnal válaszolni. Habár a hír forrásának pontos ismerete nélkül, horderejét sem vagyok képes kellően megítélni, a felelőségnek érzete mégis oly súlyosan nehezedik lelkiütemre, hogy magam is időszerűnek vélem ez eshetőséggel foglalkozni, mert az esemény elkövetkezésének előrevetett árnyéka is tette kell hogy serkentessen mindnyájunkat, kik szeretett városunk valódi érdekeit szívünkön viseljük.

Komoly munkát azonban csak

higgadt megfontolással s az esélyek nyugodt mérlegelése alapján végezhetünk.

A nagy közönség megnyugtására felsorolom tehát azokat az okokat, melyek ébren tartják bennem a hitet, hogy kívánságunk a közérdekkel nincsen ellentétben, hogy városunk érdekeinek megvédése céljából megindítandó munkásságunk sem nem multa idejét, sem nem lesz meddő törekvés. Nem szabad tehát esüggednünk, de összetett kezekkel sem várhatjuk a jó szerencsét, hanem tennünk kell s én hiszem, hogy a jelen esetben is sikerre vezet munkásságunk, ha kellő előrelátással és kitartóan fáradozunk.

E levél keretében természetesen nem tárgyalhatom azt, hogy vajjen osztrák mintára vasuti minisztériumot szervezzünk, avagy francia modorban olyan közmunka minisztériumot állítsunk fel, melyben a közlekedés ügy minden ágazata egyesítve van. Soraimnak csak az a célja, hogy a felvetett kérdés történetét röviden megismeressem s a statisztika néhány adatával mutassak rá, hogy minő arányban állana a hírelt öt vasuti igazgatóság hatásköre az államvasutak hálózatának terjedelmével.

Az államvasutak rohamos fejlődése 1872-től kezdődik, igazgatásának jelen szervezetét azonban 1885-ben honosították meg.

Baross Gábor halála után — ki az üzletvezetőségek hatáskörének bővítésére törekedett — a központosítás hívei jutottak uralomra. Ennek következtében az ügykezelés, mind nehezkesebbé lön s a kereskedelemnek eme fontos szerve, a vasut, a kereskedelmi élet szellemével merő ellentétben álló nehezkesen mozgó, sőt kicsinyeskedő

bürokratikus intézménynyé kezdett fajulni.

Az érdekeltek zugolódása folyton fokozódván, mikor 1895-ben a szomszédos Ausztriában a vasuti minisztérium szervezésének munkálatait megkezdették, nálunk is napi rendre került a vasuti minisztérium, s ezzel kapcsolatban a vasuti igazgatás szervezése is.

Az öt igazgatóság felállítására vonatkozó tervezetet ekkor csukták a kereskedelemügyi minisztériumban ama bizonyos fiókba, honnan az koronként hazajáró lélekként kísért — avagy mint kacsa rebben ki.

De mondják, hogy e már régen tulérett ügyet végre sürgösen rendezni óhajtják. Még abban az esetben is nyerünk időt a cselekvésre, mert az új minisztérium szervezéséhez, valamint a költségek megállapításához a törvényhozásnak hozzájárulása kérendő ki, ez pedig napok munkája.

A vonalak beosztása, a székhelyek megválasztása pedig, csak ezután képezné az új minisztérium első feladatát.

A szervezés mikéntje is elég biztató reánk nézve. Eddig csak két megoldási módozat felett folytattak eszmecserét: a porosz, avagy az osztrák rendszer követendő-e?

Az államilag kezelt egyesült porosz és hesseni vasutak hossza 1900. év elején 30408 kilométer volt, a 21 igazgatóságra tehát átlagosan 1447 kilométer jut; az osztrák államvasutak 1900 év elején 10737 kilométer vasutat igazgattak, miből a 11 igazgatóságra egyenként 992 kilométer esik; a m. kir. államvasutaktól az 1900. év elején kezelt 13638 kilométerből a 9 üzletvezetőségre átlagban 1515 kilométer jut. Minthogy pedig fájdalom mi mindenben az osztrákok

„MAGYAR SZINPAD”

A legkitűnőbb művész-gárda augusztus 3-án vasárnap kezdi

meg előadását az „OTTHON” kerthelyiségében. Izletes ételekről, kitűnő italokról és kiszolgálásról gondoskodva van.

utánozzuk, valószínű, hogy ebben is öt követendjük s akkor az osztrák arány szerint nem 9, hanem 12 igazgatóság szervezendő.

Valószínű tehát, hogy nem apasztás, hanem szaporításról lesz szó, sőt még akkor is megtartandó a kilenczes felosztás, ha a porosz rendszert fogadjuk el, mert a hatáskör megnövelésével a munka nem apad, hanem növekedik. Hogy mi minden fontolandó meg a vonal beosztásoknál, a hatáskör tágitásakor s a munkakör kiterjesztése tekintetében, ezt itt tárgyalnom nem lehet, de az elmondottak is meggyőzhetnek mindenkit, hogy küzdelmünk nem reménytelen.

* * *

Foglalkozunk azonban a székhelyek megválasztásával.

Örömmel állíthatjuk, hogy a központosítás hívei végre-valahára háttérbe szorulnak. Kezdjük végre belátni, hogy a magyar állameszme erőteljes térfoglalása érdekében elmulaszthatatlan kötelességünk a vidék városait kulturális góczpontokká fejlesztenünk. Minden újabb alkotásunknál, tehát a városok érdekeinek megóvásáról kell első sorban gondoskodnunk.

E szempontok a vasutak kezelésének újabb szervezésekor a törvényhozásnak is előtérbe kell állítania.

Tudjuk, hogy a 9 üzletvezetőség közül kettő Budapesten, 1—1 pedig Arad, Debreczen, Kolozsvár, Miskolcz, Szeged, Szombathely és Zágrábban van.

A lapok értesülése igazgatósági székhelyként Budapest, Kolozsvár, Miskolcz, Temesvár, végül Győrávagy Pozsonyt jelöli meg.

Tehát még két újabb székhely ellenben kárvalló lenne: Arad, Debreczen; Szeged, Szombathely és Zágráb, pedig e három utolsóban az üzletvezetőségeknek állandó fényes székházuk van.

E városok valamennyien nemcsak feljajdulnának, de érdekeik megvédésére széles körű mozgalmat indítanának s mellőzésük bizonyára országos érdeket sértene.

Debreczen sajtója készpénznek fogadván a hírt, Miskolczal szemben Debreczen előnyeit kívánná kidomborítani.

Hogy Debreczen mennyivel nagyobb forgalmi hely az eléggé ismeretes. Személyforgalma meghaladja a milliót, áruforgalom tekintetében az országban a harmadik helyen áll, állomásából hat irányban ágaznak ki a vasúti vonalak; ősi kereskedelme van, kitűnő iparosai törekvők, szóval hatalmas kereskedelmi góczpont, tehát ennek bővebb kidomborítására kár szavakat pazarolnunk. Megismertette továbbá az üzletvezetőség sikerdus munkássága azt is, hogy Magyarországon északkeleti részén elterülő vasúti hálózat igazgatására, kiválóan alkalmasan fekszik Debreczen.

Miskolczot azonban a katonai körök tartották fontosnak. S ez lényegesebb, mert hogy minő szempontból ítélik meg a katonai körök a vasutakat, azt eléggé megvilágítja az a körülmény, hogy alig néhány

éve Ausztriában 1896-ban Guttenberg tényleges szolgálatban levő altábornagy lett első vasúti miniszterre kinevezve. Katonáék fontosnak tartják Miskolczot, mert a Budapest—Psemzmslel összekötő felvonulási kettős vágányú vonal: Hatvan—Füzes-Abony—Miskolcz—SátorAlja-Ujhely—Mező-Laborezon át jut lengyel földre.

Ujabbban azonban ez is Debreczen javára módosult — az Ungvár—Nagy-Beleznay vonalnak tervezett, sőt már megkezdett meghosszabbításával. Debreczenen át ugyanis most már három felvonuló vonal vezet. Az előbb említett Püspök-Ladány—Debreczen—Csap—Ungvár Uzsokon át Psemzmselbe; továbbá a Lavocznen át Lembergbe; s végül Körösmezőn át Csernovitzbe.

Rövidke közleményem is meggyőzheti tehát polgártársaimat arról, hogy annak idején szerencsénkre elég nyomós érvekkel támogathatjuk jogos kívánságunkat, de ölbe tett kezekkel vesztegelnünk nem szabad — hanem eselekednünk kell.

A kormányzás alapja az előrelátás. Nos e kérdésben nem voltunk eléggé előrelátók, így — hogy csak egyről emlékezzem meg — bérházak helyett jobb lett volna Zágráb, Szeged és Szombathely példájára az üzletvezetőség székházának fölépítésével kötni meg kormányunk elhatározását.

De ne csüggedjünk. Kormányzatunk újabb szelleme a városi kérdésekben nem ismer pártkérdeést. Nos ez életbevágó kérdés elintézésakor is egy táborban leszünk s

A „Szabadság” tárczája.

Szeretni vágyom . . .

Szeretni vágyom, úgy mint egykor
Virágos tavasz hajnalán . . .
Szeretni úgy, mint én szerettem
Önzetlen szívvél önfelédten,
Mint rajtam kívül senki tán.

Szeretni vágyom . . . ég a lelkem.
A vérem forr, szerelmet esd;
S hiába minden vágyódásom,
Örültté tehet bánkódásom,
Beállt az alkony — itt az est.

Szeretni vágyom . . . szerelmet érzek.
Forróbat, mint a régi volt
S keresem azt, ki hóféhéren
Borul reám, ha csókra kérem
Estéinkint, mikor süt a hold.

Szeretni vágyom . . . mint a gerle
Ész nélkül, hévvel — igazán;
De hol a lány, ki visszonozza
Ki életüdvét hűn megossza,
Mint egykor szívem tavaszán?!

Igen, mint egykor — régesrégén,
Madárdal szentelt hajnalon;
Mikor a rózsák azt susogták,
Mikor a felhők azt zokogták:
Csak érted élek angyalom.

Volt egy leány . . . nem álmot mondok,
Rég volt ugyan, sok éve már,
Szeretett, míg én kikacagtam
Szívtelen, hűtlen cserbenhagytam
S elsodorta az életár.

Kacagtam rajt, mert mást szerettem.
Érdemtelen kaczer leányt;
Minden sóhajom hozzá szállott,
Minden reményem füstté váltott,
Minden szavamra fittvet hányt.

És ime most, hogy évek multak
A régi láng éledni kezd;
Szeretni vágyom s minden álom
Elém hoz titkos ideáлом,
Éjjente hallok bűvös neszt . . .

Ugy van — te jössz, de újra eltűnsz.
Magamra hagyva engemet,
Ki Golgotámat könnyezve járva
Fájdalmimat szívembe zárva
Bolygok, míg sirom eltemet.

Szentmiklósi József.

Petőfi.*

Irtá: Vadnay Károly.

Ez a hallhatatlan név nekem nemcsak dicsőséges nemzeti költőt jelent, hanem egyszersmind egy nagy varázslót. Nem ejthetem, ki e nevet s nem gondolhatok rá soha a nélkül, hogy most is, midőn már öreg, törődött, beteges ember vagyok, ne érezném a nemzeti újjászületés s az eseményekért hevülő ifjúság üdítő, éltető friss légáramlatát. A lélek tavaszát varázsolja rám az életkor telének komor küszöbén is. Pedig milyen régen volt, midőn dalaival ő gyújtotta föl bennem a lelkesedés tüzeit először. Gimnázista koromban olvasgatva első füzetét a „Versek”-et, úgy éreztem, mint ha hangjától érzésétől egyszerre pár fejjel magassabbra nőnék. Ő tett engemet rajongó magyarrá; ő szeretett meg velem a költészetet; ő ragadt a honvédek táborába tizenhat éves fejümmel.

Mit törődtem akkor én még a politikával és annak nemzeti nagyjaival, ha bár jó atyám házában eleget hallottam

* A Petőfi-társaságnak Kéry Gyula által gyűjtött ereklyetárának kéziratai közül való ez érdekes czikkely, a melyet Vadnay Károly Petőfi halálának félézredik évfordulója alkalmából írt 1899-ben.

válvetve közös erőfeszítéssel biztosítandjuk városunknak az igaz magyar kultúra e góczpontjának életbevágó érdekeit.

Dobiecki Sándor.
orsz. képviselő.

POLITIKAI HIREK.

A katonakötelezettségi terhek enyhítése. A napokban helyeslőleg regisztráltak a honvédelmi miniszternek azt az intézkedését, mely szerint a honvédtartalékosok őszi fegyvergyakorlatait 35 napról 21-re leszállította, a B. H. Csak azt szeretnők elérni, hogy a teljes harezképesség fönntartása mellett a nép terhe a hadkötelezettség más terén is enyhíthetők, mert a katonakötelezettségi terhek túltengése nemcsak a nép elszegényedését, de a kivándorlási kedvet is elősegíti. Megengedjük, hogy a népfelkelés is bizonyos körülmények közt hasznos szolgálatot tehetne, de azt hisszük, hogy nálunk kissé túlságos feneket kerítenek a népfelkelés szervezetének. 115 törzs- és főtiszt és 450 különböző rendfokozatu altiszt bajlódik a népfelkelők nyilvántartásával. Pedig meg vagyunk győződve, hogy e rengeteg apparátusnak évenként legalább 1 millió koronára rugó költségeit az állam megtakaríthatná, ha a népfelkelők nagyon is egyszerű evidenciázását a honvéd kiegészítő-parancsnokokra bizná. Háboruban a döntő szerep az első vonalbeli csapatokat illeti meg. Ha ezek kudarcot vallanak, nem segít rajtuk a népfelkelés sem. Tapasztalták ezt legkeservebben a francziák az 1870—71-iki háboruban. A frankitörök és a mobilgárda csak fokozták a háboru borzalmait, de az ország sorsán nem

nagyon lendítettek. — A német első vonalbeli csapatok diadala fölöslegessé tette a másodvonalbeli csapatok túlságos igénybevételét, mert itt komolyan számavették, hogy a családők kimelését nemcsak a humánitás, de a nemzetgazdaság érdeke is parancsolja. A népfelkelők ellenőrzési szemléje pedig határozottan ellenezni való. Más hadseregben nem zaklatják a népfelkelőket ellenőrzési szemlékkel, mert méltányolják, hogy elég nagy baj az a szegény népre, ha 12 éven át a hadkötelezettség parancsolta kemény szabályoknak van alávetve. Az ellenőrzési szemlék nemcsak hogy az államnak tetemes költségbe kerülnek, de a szegény népfelkelőket egyes vidékeken két-három napi kenyérkeresetétől fosztják meg. Hiszen a nyilvántartás vezetésére teljesen elegendő volna, ha a népfelkelő arra köteleztetik, hogy minden helyváltoztatást a község előjárásának bejelentsen.

Kérvények a parlamenthez. A képviselőházhoz ma három kérvény érkezett. Szabadka és Szeged sz. kir. városok törvényhatóságai Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe iktatását kérik a törvényhozástól; Szolnok-Doboka vármegye pedig az iránt fordult a házhoz, hasson oda, hogy úgy a maga, mint a közhivatalnokokra is terjesszék ki a vasárnapi munkaszünet áldását.

A képviselőház átadása. Megirtuk már, hogy az állam és a székesfőváros között egyezkedés folyik a régi képviselőház átadása tárgyában és hogy a képviselőház háznagyai hivatala *Bubola* János építész bizta meg az épület felbecsülésével. A becslési jegyzőkönyvet azóta bemutatták a kereskedelmi miniszteriumnak is, a hol azt felülbírálták. Az egyezkedési tárgyalások folytatása céljából ma Csávossy Béla háznagyai udvari

tanácsos Budapestre érkezett és még a délelőtt folyamán érintkezésbe lépett a város megbízottjával, *Vaszilievics* János gazdasági tanácsossal a kivel együtt állapítják meg a régi képviselőház átadásának módozatait.

Nőnevelési reformok.

A női ipariskolák fejlesztése

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 30.

A nők helyzetének változása tanításukat is megváltoztatja. A bírókban való alkalmazásuk létre hozta a kereskedelmi tanfolyamokat és az ipar terén egyre erősebbé és öntudatosabbá váló működésüknek megfelelő hatással kell lenni az iparoktatásra is.

A női iparoktatás eddig csak kisebb kaliberű iskolákra szorított, a melyekben csak a szorosán vett női kézimunkákat: himzést, szabást, varrást stb. tanították. De föllépett a szükség, a mely az iskolák céljainak és eszközeinek közelebbi meghatározását sürgeti. *Budapesti* tudósítónk arról értesül, hogy illetékes helyen meglehetősen konkrét formában merült föl egy fölláttandó szabóságot tanító intézménynek, tanmühelynek a terve.

A kérdés elég nagy és eléggé szociális fontosságu arra nézve, hogy itt foglalkozzunk vele. Előre látható volt, hogy a rendszeres szakoktatást, amelyben az iparos ifjak részesülnek, a nők számára is létre kell hozni.

Hogy mikép fogják ezt keresztülvinni? Illetékes körökben azt tervezik, hogy a női ipariskolák intézményét kiterjesztik és bizonyos változásoknak vetik alá. Ezek közül egyik fontosabb változás az lesz, hogy az igazi munkásnők és a házi munkákat tanuló polgári, uri leányok a tanult ipar mellett a szükséges általános ismereteket máshelyről is megszerezhetik és meg is szerzik, míg a munkásleányoknak ugyszólván első és utolsó is-

róluk, köztük olyan hírneves férfaktól is, minők Szemere Bertalan és Szontagh Gusztáv, atyám e benső barátai voltak. Száraznak tartottam azonban a hírlapírók prózáját, nem kaptam vezérezkikében, ellenben könyv nélkül tudtam az én lelkesítő lisikusom minden hőlteményét. Mivel a vész küszöbén ő énekelte, hogy „Muzsika szól, verbuválnak — Csapj fel öcsém katonának; felesaptam a honvédeket toborzó tisztnek s „oda hagytam kis lakom s anyámat.“ És aztán ő hevitett a magyar táborban, hol sok honvéd a „Kossuth katonájá“-nak mondta magát, míg én a *Petőfi katonájának* tartottam magamat. Később besoroztatásom szomorú idejében, ő vigasztalt a lombard-velencei osztrák kaszárnyában.

De nem csak költői gyönyörködést köszönhetem neki, hanem természetemnek egy pár olyan vonását is melyet csak erősen ható példa és okos nevelés útján lehet szereznünk. Némi merészséggel mondhatom tehát, hogy *Petőfi* nekem nem csak legkedvesebb költőim volt, hanem jó nevelőim is. Pedig az összes lecke, melyet élő ajkáról kaptam, nem állott több, mint tizenégy szóbul. Hisz egyetlenegyszer láttam csak, 1847 egy szép nyári napján, boldog utja közben, midőn a fővárosbul, napkeletre vándorolt — Erdődre Juliskájához. Egy fő-

városban lakó lelkes unokabátyámhoz, ki akkor borsodi szolgabjrró volt s hevült a szabadság eszméjéért, és annak tüzes nyelvén magyar költőjeért s aztán alig több, mint másfél év mulva, a szabadságharez szent háza közepett, mint képviselő és kormánybiztos halt meg, ifjánhirtelenálma közben. Nagy-szeben bevételének örömhírétől lázas izgultságba elve. Amaz elmúlt szép nyári napon még a miskolezi fiatalsággal melynek vezére volt. *Petőfi* gyönyörködtetésére örömmel rendezett a diósgyőri Hámor festői völgyében.

Ott történt, hogy délután, a társaság egyrésze fölsétált a hegyek közé szorított hosszú és széles tó nézésére s valaki azt mondta: „Legény lene, ki ezt a vizet át tudná dobni! Rögtön megpróbálta több erős karu ifju. De nem boldogultak *Petőfi* is, bár balkezes volt kedvet kapott, de az ő kövei is mint a többié, a tulparton innen pár öllel potyoktak a vízbe. Boszankodni kezdett. Ekkor a siker vágyától hajtva, (itt is különb akarván lenni a többinél,) kivett zsebéből egy vaskos ezüst tallérféle pénzdarabot.

— Ezzel tán sikerülni fog. Pedig sajnálom, mert ez is a siker jutalompenze: Istók öcsém nyerte tavaly a nádor tiszteletére rendezett kunsás; lófuttatáson.

Erre én hozzá léptem, mondván!

— Inkább tán ezzel tessék dobni!

Egy régi két garasos rézpénzt adtam neki, melyre egykor fenhéjázólag verték az 30 (krajczár) számot; de a delvalváció csuffá tette, hat krajczár értékre taszítva vissza a kapaszkodót.

A költő megköszönte s rövid időn az én vaskos érezipennem már a tulpart sziklakövecein csörgött. Megtapsolták s ő büszke önérettel mondta:

— A mit én fölteszek magamban, török-szakad, ki is viszem!

— Nem mindig! — vágtam oda szolgabíró bátyámnak. — Azt hiszem, regényt is jót akart írni s a „Hóhér kötele“ nem az!

Bátyám nevetve mondta el megjegyzésemet a költőnek, ki hozzám jöve, vállamra tette a kezét és így szólt:

— Ember vagy kisöcsém! Látom, hogy olvasol és itélsz. Van gondolatod is. De az szebb lett volna tőled, ha bátorságod lett volna hozzá, hogy amit igaznak gondolsz, fenhangon, nyíltan, szentül szemembe mond ki.

Elrösteltem magamat, de a leckejavamra vált. Attól fogva mindig törekedtem, hogy akaraterőre tegyek szert s őszinte szókimondó legyek szemtül-szemben azzal is: kinek a szó nem éppen kedvez.

kolájuk ez. Azért el kell válni a háztartási iskoláknak a kenyérkeresetre tanító intézettől és ez utóbbinak úgy kell szervezve lenni, hogy az ipar mellett általános képzést, tudást is adjon, értelmes, öntudatos munkásnőket neveljen.

A feministák és ellenfeleik vitakozhatnak azon, hogy helyes-e, jó-e, hasznos-e a női munka általában, vagy bizonyos foglalkozásoknál, de nem lehet vitatni, hogy ha már valami iparra tanítjuk a nőket, legyen az újabb tér hódítás, vagy hagyományos régi női iparág, ennek a tanításnak teljesnek és befejezettnek kell lennie.

A nőket is úgy kell tanítani, hogy megszerezhessék iparágukban az önállóságot és a fejlődéshez szükséges értelmi eszközöket. Minthogy kétségtelenül vannak és lesznek nagy számmal mesterségek, a melyek nők részére föltétlenül zárva maradnak, méltányos, hogy a régóta női kezekben levő iparokat a legmagasabb fokig elsajáíthassák.

Tudvalevő dolog pl. hogy a ruhakészítés, a divatezikkék iparágaiban a manapság művészi ízlést és képzettséget föltételező vezetés férfi kezében van, noha a munkások túlnyomó többsége leány; a mi nem vezethető arra vissza, hogy a leányoknak talán kevesebb a tehetségük, nem, mindössze sokkal kevesebb terük van a tudás megszerzéséhez és képességeik kifejtéséhez, mint a férfiaknak.

A férfi munkások tanonciskolába járnak és rajz meg egyéb tanfolyamok állanak rendelkezésükre. A tanulólányok legföljebb egy kis ismétlő iskolát látnak. Rajzoktatást — a szépérzékkel összefüggő iparág alapját — hirtől sem ismernek.

Mindezeket a bajokon segíteni fognak a maiakból tovább fejlesztett női ipariskolák. A női munkát nem szabad többi alárendelt helyzetében meghagyni — mert a gazdasági szükség rájuk utal.

A szabadságszobor leleplezése.

Debreczen ünnepé.

S a j á t t u d ó s i t ó n k t ó l.

Debreczen, július 30.

Pár nap választja még el Debreczen érdeklődő közönségét a nagy ünneptől, melyen lehull a lepel Tóth András remek alkotásáról, a szabadságszoborról. Hungária női alakja, kezében a béke olajágával teljes mivoltában mutatja majd magát s hirdetni fogja időtlen időnkig a debreczeniek saabadságszeretét.

A szoborleleplezés ünnepére a következő intézkedéseket tette a rendezőbizottság:

1. Felkérte a helyi vasut igazgatóságát, hogy az ünnepély napján d. e. 10 órától 12-ig az Emlék- és Csokonai-kert közötti részen szüntesse be a kisvonat közlekedését, mi által az így felszabadult téren legalább is 2000 ember foglalhat helyet, s szemlélheti a leleplezés aktusát.

2. Felkérte a rendőrfőkapitányságot, hogy a városházától reggel fél 9 órakor induló menet élére diszórseget rendeljen, valamint felkérte arra is, hogy az emlékkert kapuinál és a kert belső és külső

területeire a rendfentartása végett megfelelő rendőri kirendeltségről gondoskodják; továbbá, hogy a menetnek a templomba felvonulása alatt a városházától a nagytemplomig vezető kocsitúton a közlekedést szüntesse be.

3. Az emlékkertbe a belépés jegyenélkül történik, ellenben a tűzoltók által a kert közepén a szobor és emelvények körül vont cordonon belül csak a menetben részt vett küldöttségek, a zászló és koszoru vivők boesátatnak be.

4. Az emelvényekre csak jeggyel lehet helyet foglalni, és pedig következő színűek a jegyek:

- piros jegy a dalároké 200 drb.
- fehér a hölgyeké 200 drb.
- zöld a hatóságok és küldöttségek vezetőié 200 drb. és
- kékszinű a hirlaptudósítóké melyből 12 drb. osztatott ki.

5. A jegyek már mind kiosztattak és a fentebbi számokon kívül többel a legjobb akarat mellett sem szolgálhat a rendezőség, mert az emelvények esupán a fentjelzett korlátolt számú egyének részére készültek. Ugyanitt említjük meg, hogy a már közlötkeken kívül tegnap a következő jelentkezések érkeztek a rendező bizottsághoz:

61. Az ev. ref. tanító testület Borbély Lajos alelnök vezetése mellett testületileg vesz részt és koszorut helyez.

62. A depr. Torna és Kerékpár egyesület Des Combes Henrik alelnök vezetése mellett küldöttségileg vesz részt.

63. A depr. törvényszék, Baróthy Béla h. elnök, s a kir. járásbíróház Kazinczy Gábor járásbíró által lesz képviselve.

64. A depr. cipész-ipartársulat 4 tagu küldöttséggel vesz részt Weidner Gusztáv elnök vezetése mellett.

65. A kir. pénzügyigazgatóság tisztikara Eisenmann Oszkár h. igazgató vezetése mellett részt vesz.

66. A h. nánási honvéd egyesület Csiba Elek vezetése mellett 4 tagu küldöttséggel jelen meg és a szobrot megkoszoruzza.

Szeretve mind a putriig.

Zsidó fiu — cigány leány.

S a j á t t u d ó s i t ó n k t ó l.

Debreczen, július 30.

Érdekes szerelmi regény epilógusa játszódott le egy-két hónappal ezelőtt egy helybeli közjegyzői irodában és egy előkelő itteni ügyvéd előtt.

A közjegyzői irodában örökségi tárgyalás volt. Heten jelentek meg a tárgyaláson: hét testvér, férfiak és nők. Közülök hat előkelően öltözködve, tisztán és a jólét mindenjelét magán hordva jelent meg. A hetedik egy toprongyos cigány volt. A ruhája tépett, rongyos, haja, szakállja bozontos, piszkos, sáros, cipők helyett valami bőrdarabot hordott; egész lesóványodott, kiéhezett mivolta kóborló csavargóra vallott. Ez a toprongyos ember testvére volt a többi hatnak, a kiken a becsületes jómód lát-

szott meg a maga előkelőségében és tisztaságában.

Az elzüllött külsejű férfi testvéreivel együtt rövid ideje elhunyt atyjuk végrendeletének felbontására jött el a közjegyzőhöz. Az atya vagyonos hajdumegyei kereskedő volt és rövid idővel ezelőtt halt meg.

Halála előtt végrendeletében elrendelte, hogy jelentékeny vagyona egyenlően osztassék fel hat gyermeke között. A hetediket, a ki tiz évvel ezelőtt megszökött a családi háztól és életével szegényt hozott családjára — kitagadta örökségéből az atya.

A végrendelet kihirdetésére a közjegyzői irodában megjelent azonban a hetedik gyermek is: az elzüllött, a rongyos, a kitagadott.

(Zsidó fiu — cigány leány.)

Ez az ember most harmincz éves. Tiz évvel ezelőtt valami vándorcigánykaraván vonult át a községen, a melyben laktak. A cigányseregben volt egy szép leány is és a fiatal husz éves zsidófiu szerelmes lett ebbe a leányba. Mikor a cigányok azután tovább vonultak, a fiu velük szökött. A cigányleány feleségévé lett — de se egyházi, se világi törvény nem szentesítette a házasságukat. Született két gyermekük is és a zsidófiu tiz esztendő óta él egy közeli faluban cigánymódra a cigányok között rongyosan, éhezve, végezve azokat a munkákat... a melyeket csak cigányok szoktak végezni.

Az elzüllött ember, a kit családja százszor megsiratott már, a közjegyző előtt találkozott vagyonos testvéreivel. A találkozás megindító volt. A testvérek sirva ölelték át a züllött külsejű embert, biztosították róla, hogy épen úgy szeretik őt, mint ezelőtt, sőt kijelentették, hogy az örökségből a végrendelet ellenére neki is egyenlő részt kívánnak juttatni — az alatt a feltétel alatt, ha elhagyja mostani életét, környezetét és visszatér hozzájuk.

(Eldobott örökség.)

A cigányleány férje komolyan, daczosan állott jómódu testvérei között, — minden szeretetnyilvánítást hidegen fogadott és amikor megkérdezték, hajlandó-e a feltételt teljesíteni, daczosan ezt válaszolta:

— Nem!

— De miért? De mért?

— Mert nem hagyom ott az asszonyt és a két gyereket. Ha azokat nem fogadjátok be, én sem megyek vissza.

... A közjegyző előtt vége volt a drámai jelenetnek. A testvérek rábírták elzüllött fivérüket, jöjjön el velük egy előkelő debreczeni ügyvédhez, hogy ott mégegyszer megbeszéljék a dolgot. Biztak ugyanis, hogy az ügyvéd ékesszólása rábírija fivérüket arra, hogy új életet kezdjen.

Az ügyvédnél először az előbbi jelenet ismétlődött. A testvérek egyike felajánlotta az elzüllött embernek, jöjjön hozzá lakni: ő berendez neki egy szobát, egészen egyedül lesz, csak akkor jön ki, ha kedve van, nem kell dolgoznia semmit, ruhákat, pénzt kap... a válasz mindig ez volt:

— Az asszony... A gyerek...

Az ügyvéd elővette minden ékes-szóllását, rábeszélő képességét. Megmagyarázta az embernek, milyen sülyedés reá nézve az a helyzet, a melyben van, milyen undorító az a szeny, amelyben él, milyen gyalázatos az az immoralis élet, a mely a cigányputriban lefolyik, milyen megcsufolása az emberi méltóság-

nak az a bánásmód, a melyben része van és milyen kényelmes, uri, önérzetes élet vár rá, ha visszatér testvéreire, nem is szólva arról, hogy pár ezer forint-hoz jut.

(Új élet.)

A válasz eleinte a régi volt: *Az asszony . . .* De az ügyvéd ékesszólása, amely a testvéreket sirásra indította, végre hatott a züllött emberre is. Mikor azután az ügyvéd gyermekkorának emlékeit idézte fel, könnyezni kezdett és azt mondta, hogy elfogadja a feltételt: *visszatér testvéreire.*

Az ügyvédtől boldogan távoztak a testvérek, akik így visszanyerték fivérüket. A visszanyert testvért megmosdatták, tiszta új ruhába öltöztették és dédelgetve vitték haza, egy *hajdumegyeyi* községbe.

Az ügyvéd örömmel és jókívánságokkal bocsátotta el a családot, amelynek az ő ékesszólása szerzett vissza egy elveszett tagját és érdeklődve várta: mi lesz a cigánytanyáról visszatért férfiből. Egy hónap múlva levelet kapott a családnak attól a tagjától, a ki magához vette az elzüllött testvért.

A levél csupa hála és öröm. Elmondja az írója, hogy Józsi (így hívják az elveszett testvért) újra olyan lesz, mint volt: jókedvű, udvarias, kedves ember. Mindenki szereti és természetesen uri módon él és öltözködik.

Az ügyvédnek természetesen örömet szerzett a levél, amelyben még meleg halálkódás is volt azért, hogy az ő ékesszólása visszahódította az elveszetnek hitt fiút.

Három hónapos határidőt szabtak a testvérek az örökség kiadására. Ha fivérük három hónapig náluk marad, tisztességes, rendes életet él, akkor megkapja az örökség ráeső részét.

(Vissza a putriba.)

A három hónappól pár nap hiányzott még, a mikor az ügyvéd két levelet kapott. Az egyiket az a testvér írta, a kinél a visszatért fivér lakott. A levél kétségbeesett hangon azt tudatja az ügyvéddel, hogy „Józsi” két-három nappal ezelőtt bejött *Debreczenbe* azzal a kijelentéssel, hogy az ügyvédet felkeresi és még aznap hazatér — és azóta nem került elő. Ha az ügyvéd tud róla valamit — rögtön írja meg, mert nagyon aggódnak érte.

Ezt tartalmazta az egyik levél. A másikat maga az eltűnt fivér írta.

Ez így hangzott:

Mélyen tisztelt ügyvéd ur!

Köszönöm az irántam való jóindulatát, de én nekem nem kell az örökség. Én visszamegyek a feleségemhez. Csak arra kérem az ügyvéd urat, eszközölje ki, hogy testvéreim kétszáz forintot adjanak nekem, hogy a kis gyermekemnek tudjak majd hagyni valamit.

Alázatos szolgálója

. József.

A levél igazat jelentett. A cigányleány férje visszatért a jóléteből, a kényelemből, a tisztaságból — a nyomorba, a megalázó szennyes munkához, a piszokba, a cigányputriba . . . a feleségéhez, a cigányasszonyhoz. A testvérei újra elsíratják és lemondtak róla.

Ez a történet pedig — a melyet ha regénybe olvasnánk, megmosolyognánk, — szóról-szóra igaz. A közjegyző és a fentemlített előkelő ügyvéd a hiteles tanui.

UJDONSÁGOK.**Az ezredesné balfüle.****Egy válópör aktáiból.**

Osztás közben beszéltek el a „Hungáriában” az alábbi kis epizódot, mely legközelebb egy érdekes válópör aktáiban is szerepelni fog.

Egy közeli városkában történt, a hol ideiglenesen állomásozott a garnizon. Az Isten háta mögötti kis fészkek rettető unalmát különböző szórakozással igyekeztek elűzni a tisztek.

A főhadnagy például és az ezredes minden ebéd után a kártyaasztalhoz ültek az egyetlen kávéházban. Ez elég jószokás volt a főhadnagra nézve, ám az ezredes idegesen tapasztalta, hogy napnapután eluszik a pénze.

Egyszer ismét megkezdtek a piquetet és már a harmadik osztásnál a főhadnagy erősen főrban volt.

Az ezredes idegesen csapta le a kártyát:

— Ez hallatlan! Főhadnagy ur, ha nem tudnám kivel játszom, azt kellene hinnem, hogy sipistával játszom. Még ilyen szerencsét nem láttam.

A főhadnagy mosolyogva adta meg a magyarázatot:

— Ennek nagyon egyszerű az oka. Én ezredes ur, mielőtt leülök játszani, el nem mulasztom, hogy egy régi talizmán erejét segítségül hívjam.

— Mi az talizmán? érdeklődött izgatottan az ezredes.

— Semmi. Igazán ugyszólván semmi. Csak egy kis babona. Én t. i. mielőtt kártyázni megyek — megcsókolom egy nőnek a nyakát a bal füle alatt.

— A balfüle alatt?

— Igen.

— És mindegy, akármelyik nőnek?

— Mindegy.

— A főhadnagy ismét osztani akart, az ezredes azonban megállította.

— Várjon egy kicsit főhadnagy ur. Mindjárt jövök.

Azzal haza rohant és egyenesen benyitott a felesége szobájába. Az ezredesné kikönyökölt az ablaknál és nézte az utcza népét. Hátra sem tekintett, amikor az ezredes szó nélkül hozzá lépett — és megcsókolta a nyakát a bal füle alatt.

Csak annyit mondott az ezredesné, vissza sem pillantva.

— *Főhadnagy ur, már megint nyerni akar?!*

De ennyi éppen elég volt a tablóhoz és a megindult válópörhöz.

* **Lelkészjelölés.** A *debreczeni* egyháziépület tanácstermében lelkészjelölés volt tegnap délelőtt *Dávidházy* János elnöklete alatt. Néhai *Némethy* Lajos örökébe történtek jelölések, de az eredményt titokban tartják. Annyi mégis ki-

szivárgott, hogy a tiz pályázó közül három kérvényt mellőzött a bizottság.

* **A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.** Debreczen város jog- és pénzügyi-bizottsága *Vecsey* Imre tb. főjegyző, tanácsnok elnöklete mellett ma délután gyűlést tart a városháza nagy tanácstermében. A gyűlésen tárgyalás alá kerül a *debreczeni* Kereskedő Társulat kérvénye, a melyben a polgári iskola felállításához segílyt kérnek a várostól, továbbá *Polgar* Pálné kérvénye segílyezés iránt, végül sürgős folyó ügyeket intéz el a bizottság.

*** Debreczeni önkéntesek tiszti vizsgái.**

A kerületi hadtestparancsnokság megállapítása szerint a *debreczeni* 39-iki házi gyalogezred önkénteseinek tiszti vizsgája szeptember 24—27 napján lesz *Nagyváradon*. Mintegy negyven *debreczeni* önkéntes fog küzdeni a tiszti kardbojter, az őszi hadgyakorlatok befejeztével. A katonai vizsgáló bizottság elnöke *Schlemüller* tábornok lesz.

* **A nőegylet a szombati ünnepen.** A *debreczeni* jótékony nőegylet elhatározta, hogy testületileg vesz részt a szabadság-szobor leleplezési ünnepélyén és díszes koszorúval áldozik a hősök emlékezetének. A nőegylet elnöksége ezuton kéri fel a nőegylet választmányát és tagjait, hogy azon hölgyek, kik részt óhajtanak venni e hazafias ünnepségen, méltóztassanak a mondott nap reggelén 9 órakor *Péterfia-utca* 14. sz. lakáson gyülekezni, hol is a tribün-jegyek átvehetők.

* **Presbyteri közgyűlés.** A *debreczeni* ev. ref. egyház presbyteriuma vasárnap közgyűlést tart az egyházépület tanácstermében. A gyűlésen folyó ügyeket tárgyalnak.

* **A braganzai herceg új pályája.** Egy tegnapi bécsi lapnak értesülése szerint az illetékes körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy *Ferencz József* braganzai herceget, a kit *Debreczenben* is jól ismernek, ha sikerül neki ép bőrrel az angol esküdtbírótság kezéből menekülnie, áthelyezik a tengerészethez.

* **Az állami gyermekmenhelyek föllálítása.** A belügyminiszteriumban Széll Ignác államtitkár vezetése alatt dolgoznak az 1901. évi VIII. és XXI. törvény-cikk végrehajtásán, melyek a talált és elhagyott gyermekek állami ellátásáról gondoskodnak. Az idén 20 állami gyermekmenhelyet fognak megnyitni. *Nagyvárad, Debreczen, Szeged, Szabadka, Pécs, Kassa, Szombathely, Békés-Gyula, Békés-Csaba, Arad és Temesvár* városokkal már megállapodás jött létre a gyermekmenhelyek felállítására iránt. Továbbá *Nyitra, Kolozsvár és Marosvásárhely* városokkal a tárgyalások most folynak. Ezenkívül a belügyminisztérium az elhagyott gyermekek részére *Palicsón, a Balaton mellett és Fiumében* szanatóriumot szándékozik felállítani. Első sorban a talált és 7 éven aluli gyermekekre vonatkozó törvény mielőbbi végrehajtásáról gondoskodnak. Az elhagyatottságot nem rendőri uton állapítják meg, hanem ennek megállapítását az orvosokra bízzák.

* **Adóelengedés szélviharok miatt.** Minden gazdát kiválóképpen érdekelhet az az elvi jelentőségű határozat, a melyet a magyar közigazg. bíróság hozott legújab-

ban. Kimondotta ugyanis, hogy a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak minősítendőek s igényyel bírnak arra, hogy az adóelengedést kérni lehessen. Eddig az adóelengedésre az igényjogosultságot az adta meg, hogy az elemi csapás mely területre terjedt és nem lévén taxative felsorolva az időjárás kártételei, a pénzügyi közegek rendszeresen elutasították a szélvihar következtében adóelengedésért bejelentett kártételek tudomásul vételét. Most tehát a szélvihar által okozott károk elemi csapásnak tekintetvén, a gazdákat még sem sújtja oly keményen és meg van a mód arra, hogy némileg kárpótoltassanak, ha ilyen elemi csapások is érik. A hír bizonyára örömet fog okozni a gazdák közt, a kik amugy is ki vannak téve az időjárás szélsőségeinek és alig tudnak védekezni a károk ellen, amelyeket az elemi csapások okoznak.

*** Előljárási ülés az ipartestületben.** A debreczeni ipartestület előljárási ülése ma délután ülést tartott Tóth Kálmán elnökle alatt az ipartestület tanácsstermében. A gyűlésen néhány igen fontos és nagy horderejű tárgyat fogtak elintézni.

*** Meglopott kasszirónó.** Egyik debreczeni kávéház szőke kasszátünderét nagy csapás érte tegnap. A hölgyecske forró szerelme jutalma gyanánt egyik tisztelőjétől aranyórát és lánczot kapott nemrégiben. Nagyon boldoggá tette az ajándék, de derűre-borúra következett, mert az ajándékot, az ő nagy szerelmének csillogó jutalmát ellopták tőle. A kasszátünder egy Molnár Erzsébet nevű szolgálólányt gyanúsít a lopással — és nem alaptalanul, mert a jeles leányzó már harminczötször volt büntetve különböző lopásokért és így valószínű, hogy a 36-ik esete most van folyamatban. A rendőrség megindította a nyomozást.

*** Az óra.** A magyar irodalomnak egyik jelese, aki nős ember és ebben a minőségében némileg szenved a házi fegyelem terhe alatt, a minap nem tudván ellentállani barátai és tisztelői csábításának, kiment Ós-Budavárába vacsorálni.

Igen jól érezte magát, a pezsgő vidámmá, bátorrá tette és csak úgy hajnali két óra után jutott eszébe, hogy jó lesz hazamenni, mielőtt felbukkan a nap.

Konflison repült hát haza. Az óvatos férjek módjára már az előszobában szépen levetette a cipőit és azután harisnyában, lábujjhegyen lépett be a házi szentélybe, remélvén, hogy hitvestársa ő nagysága nem fog felriadni édes szendergéséből.

De csalódott, mert őnagysága igenis felébredt és szólt:

— Hol voltál ennyi ideig?
— Ennyi ideig édesem? Hiszen még kölyök idő van!
— Mennyi?
— Félitzenkettő.
— Alig mondta ezt ki a férj — óh peches véletlen — a fal óra ütötte a hármat.

Az asszony erre energikusan fölült az ágyban és kemény hangon szólt:

— Ugy? Félitzenkettő? Hiszen hármat ütött: Hát még hazudni is akarsz, te lump! Szégyeld magadat. Vén gonosztevő, aki nem röstel hajnalig aljas lebujszokban tivornyázni! Három óra van: érted, három óra!

— Mondom, hogy félitzenkettő.
— Az óra hármat ütött!
Indignálódva szólt erre a férj:
— Ugy? Hát te egy komisz, közönséges órának többet hiszel, mint a hités uradnak? Akkor én innen megyek!

Szólt, ismét felöltözött és visszahajtatott Ós-Budavárába, ahol meg együtt találta a kompániáját.

Hogy másnap aztán mi történt, arról persze nem szól a krónika.

*** A vasuti balesetek ellen.** A magyar Államvasutak igazgatósága a legtöbb újabb vasuti balesetnél azt tapasztalta, hogy a balesetet többnyire az okozta, hogy közvetlenül a vonatok beérkezése előtt szabálytalanul kocsikat tolattak. Ez a tolatás később is megtörténhetett volna és bár szigorú rendelet tiltja, hogy a vonatok érkezése idején a vasuti sineket elfoglalják, mégis megtörténtek a szabálytalan tolatások. Az államvasutak igazgatósága ennél fogva most szigorú rendelettel utasította a Magyar Államvasutak teljes személyzetét, hogy az összes rendeleket, amelyek a forgalom biztonságát emelik, de különösen azokat, amelyek a kocsik tolatására vonatkoznak, a legpontosabban leghivebben, legodaadóbban és a legnagyobb gondossággal hajtsa végre. Azonkívül az ellenőrző közegeket is szigorúan utasította, hogy az ellenőrzést pontosan gyakorolják és figyelmeztessék a szolgáló személyzetet azokra a következtetésekre, amelyek a fenálló szabályok legkisebb megsértéséből is származnak.

*** Újságírók a szoborleleplezésen.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének helybeli elnöke, Koncz Ákos tb. tanácsnok felhívást intézett a debreczeni hírlapírókhoz a végből, hogy a szoborleleplezési ünnepélyen testületileg jelenjenek meg s koszorút helyeztessenek elnökük által a szabadságszobor talapzatára. Kéri a hírlapírókat, hogy az ünnepély reggelén 9 órakor a főiskola udvarán gyülekezzenek.

*** Az ev. ref. egyháztagokhoz.** Az egyházi hivatal felhívja az egyházi adóval hátralékos tagokat, hogy — tekintettel a közelgő lelkészválasztásra — hátralékban levő egyházi adótartozásukat legkésőbb a mai napon okvetlenül befizessék, mert különben lelkészválasztói jogukat nem gyakorolhatják.

*** Károsok kerestetnek.** A nagyváradi rendőrség elfogta a debreczeni illetőségű Gáspár Gábor ismeretes zsebtolvajt, kinél elfogatásakor nagyobb összegű pénzt találtak. A zsebtolvaj azt vallotta, hogy egy izben az ispotálytorony harangjainak felhúzásánál lopott ki egy pénzestárczát egy urinó zsebéből, másizben meg temetés alkalmával lopott el 22 koronát. A debreczeni rendőrség most a lapok útján is felszólítja a károsultakat, hogy jelentkezzenek a bűnügyi osztályon Dobos rendőrbiztosnál.

*** Debreczeniek fürdőzése.** A magyar Svájcznak méltán nevezett Erdély kies fürdőjében, Tusnádfürdőn az idén is sokan nyaralnak városunkból, ezek között Kretz Richárd honvédőrnagy nejével, Eder Rudolf nyugalmazott huszárkapitány neje, leányával, dr. Bruckner Ernőné fiával, özv. dr. Pally Miklósné családjával, dr. Engel Ignáczné gyermekeivel, Tikos mérnök, dr. Kardos Albert tanár stb. A fürdőélet most van tetőfokán s a magyar és román vendégek a legjobb egyetértésben vesznek részt a mulatságokon, melyekről az igazgatóság bőven gondoskodik. — A stózi fürdőben nyaralnak városunkból: Laber Aladár mérnök és Hepke Oszkár máv. főmérnök.

*** Ahol lovak nyiltéreznek.** Így kánikulában, mikor az eseményeket fölsvivja a meleg, legigézőbb virágait hajítja az újságoknak az a ro-

vata amelyben közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk. Ime egy klasszikus nyiltéri esoda amit a Lippa és Vidéke című heti újságból előztünk ki nagyobb gyönyörűség okáért; X.-nek.

A Radna-Lippa 29. számának Innen-onnan rovatában én (az egyik ló) és társam (a másik ló) egy párbeszédet tolytatnak, hogy én egy ártatlan tréfámmal megbotránkozásukat keltemmel fel. Hát értesitem önöket, igavonó barmok, hogy barom nyelven nem értek s így egy fogadásból kifolyt ténykedésem magyarázatát meg sem érthetik. Hiába dicsekednek, hogy lóiskolát stb. végeztek, mert olyan marhabeszéden még a Gansl lovai is nevetnek s így önök, mint vizsgázott marhák csak is a marha osztályhoz tartozhatnak. Ennyit akartam csak a fenntemelt lapban megjelent fürdővénnyre megfegyezni, de tettem ezt a helybeli szállítók lovai érdekében is, mert ha minden számár magát lónak tartja, könnyen megeshetik, hogy azok megtagadják az engedelmességet gazdájuknak.

Az, ki a másikat huzta.

*** Az iparosokhoz.** Az „Iparos-Kör“ elnöksége felkéri az iparosokat, hogy aug. 2-an reggel 7 és fél órakor a szabadságszobor leleplezésének ünnepélyén leendő részvétel céljából az Iparos-Kör helyiségében minél számosabban jelenjenek meg.

*** Terjed a veszettség.** Hetek óta tart Debreczenben a kutyaveszedelem. A hatóság szigorú intézkedése mellett is napról-napra történnek ebmarások. A napokban megemlítettük, hogy a Nagyerdőn Kiss Lajosné kutyája megveszett s az udvarban levő baromfiakat és több borjut összemart. A kutya elfutott a háztól és a nagyerdei fürdőben két kutyát mart meg, melyet a hatóság azonnal lebunkóztatott. E veszettségi esetről kifolyólag a rendőrkapitányság az augusztus 5-én lejárató ebzárlatot meghosszabbította s a sintéreket utasította, hogy a szabadonjáró kutyák és maeszkák ellen fokozottabb igyekezettel folytassa az irtóháborút.

*** Magyar szinpad.** Debreczen közönségének augusztus 3-tól, vasárnap estétől kezdve érdekes és élvezetes varieté előadásokban lesz része. A fővárosban nemrég megalakult, a legkitünőbb műerőkből szervezett „Magyar szinpad“ rándul le hozzánk s az „Otthon“ pompás nyári kertjében tartja előadásait. — A „Magyar szinpad“nak Debreczen a legelső vidéki állomása s a fővárosi sajtóval együtt mi is érthető érdeklődéssel várjuk a sokat ígérő bemutatót. A magyar varieté szinpadok körülrajongott szépségei és a külföldön is jól ismert elsőrangú kuplé-énekesek szerződtek a „Magyar szinpad“-hoz, melynek előadásait eleve is a legmelegebben ajánljuk e város műpártoló közönségének kegyes pártfogásába.

M U L A T S Á G.

Nyári táncszatóly. A debreczeni ezipsz-esizmadia munkások és kisiparosok szakegylete augusztus 23-án a Margitfürdő disztermében saját könyvtára és szakiskolája javára zártkörű nyári táncszatólyt rendez, melyre a belépődíj személyenként 1 korona 20 fillér. Család-jegy három személyre 3 korona. A zenét Kiss

Gyula zenekara szolgáltatja. A mulatság kezdete esteli 8 órakor lesz. Jegyek előre válthatók Weidner Gusztáv, Cziczó Lajos. Réthy Gy. és Széplaky József üzletében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

TÁVIRATOK.

Allami kezelés a vármegyén.

Temesvár, július 30. (Saját tudósítónktól.) Széll Kálmán miniszterelnök átiratban értesítette az alispánt, hogy a megyei könyvelés a pénztárral együtt december 16-án átvétetik állami kezelésbe. Az átvétellel a temesvári pénzügyigazgatóság bízott meg. Az alispán sürgős kisebb kiadásokra átalányt kap, a melyet január 8-ig köteles elszámolni.

A szepesi püspök vendégei.

Szepesváralja, július 30. (Saját tudósítónktól.) Báró Seyfried Ottóné Rózsahegyről tegnap meglátogatta Szmrecsányi Pál szepesi püspököt schavnikai kastélyában. Reggel 9 órakor érkezett és az egész napot a gyönyörű parkban töltötte. Délután 5 órakor a püspök négyes fogatán Poprádra és onnan fogadott kocsival Tátra-Lomniczra utazott.

Leégett gőzmalom.

Eszék, július 30. (Saját tudósítónktól.) Kellner J. és társa nagy gőzmalma ma teljesen porrá égett. A kár több százezer koronára rug. de biztosítás révén megtérül.

Evangélikusok egyházi közgyűlése.

Pozsony, július 30. (Saját tudósítónktól.) A mai evangélikus egyházközségi közgyűlés elhatározta, hogy a bevett felekezeteknek egyenjogúsításáról szóló 1848. XX. törvényezikk életbeléptetése iránt az országgyűlést megkeresik. A kongresszus kívánságának teljesítésére Bartók püspök indítványára bizalmat szavaztak a kormánynak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Éjjeli kaland.** Pikáns ügyet tárgyalt tegnap délelőtt a debreczeni kir. törvényvényészek. Magánlaksértés és súlyos testi sértés címén vonták felelősségre Kertész Ferencz debreczeni lakost, mert egy éjjeli dorbézolás után, ez év márczius havában, olyas valamit követett el, a mi a büntető törvénykönyvbe ütközik. Kertész Ferencz ugyanis részeg fővel, mondhatni tökrészezen hazafelé bandukolt este tíz óra tájban. A Pesti-utczán ment keresztül, mikor Pap Erzsébet lakása előtt elhaladva észrevette, hogy a lakás ablaka nyitva van és belül egy magános nő épen lefeküdni készült. A jeles férfi pikáns kalandot sejtett és odaállt az ablakhoz, hogy beszédbe cserzkedjék a nővel. Ez azonban nem mutatott hajlandó-

ságot a diszkurzusra és lehuzta a függönyt. Kertész uram erre még duhösebben kezdett kurizálni, úgy hogy az ajtót betörve, berontott a szobába és dulakodás közben megsebesítette a nő szemét. Nagy nehezen, rendőr segítségével lehetett csak kituszkolni a házból. Pap Erzsébet bűnügyi feljelentést tett Kertész ellen, mire magánlaksértés büntette és súlyos testisértés vétsége címén indítottak ellene eljárást. A debreczeni kir. törvényészek tegnap tárgyalta az esetet. A vádlott azzal védekezett, hogy olyan reszeg volt, hogy mit sem tudott magáról, mire a bíróság a tettet beszámíthatatlan állapotban elkövetettnek nyilvánította és a vádlottat felmentette.

907. v. k. szám.

1902.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 1681.—2. 1902. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Josef Baum cég részére. Kiss Lajos debreczeni lakostól 184 kor. 50 fill. tőke, ennek 1902 évi márczius hó 1 napjától számítandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 46 kor. 6 fill. perköltség erejéig 1902. évi június hó 23-án bíróilag le és felül foglalt és 3560 koronára becsült árú és boltfelszerelvényekből álló ingóságok 1902. évi augusztus hó 2 án délelőtt 10 órakor kezdett veendő és Piacz-utca 16 szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1902. évi július hó 15-én.

Sugár Gyula
birói kiküldött.

Legjobb minőségű

**kékkő, raffia-háncs és 000
0000000 kötöző fonal**

legolesóbban kapható,
CZEGLEDI és POLGÁRNÁL.

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Hirdetmény.

Néhai Balogh Mihály, volt debreczeni nyug. főmérnök, vállalkozó örökösének egyértelmű akarata szerint a Balogh Mihály hagyatékához beletárolt nagymennyiségű építési anyagok és szerek u. m. állásfák, deszkák, gerendák stb. — különböző számszámok — az örökösök képviselőinek közbenjötté mellett nyilvános önkéntes árverésen fognak eladatni.

Az ezt venni szándékozók figyelmét azzal hívom fel, hogy az árverés fogantatását f. é. aug. hó 7-én d. e. 9 órakor fogom a Balogh-féle téglagyár telepén megkérdeni s a következő napon folytatni.

Dr. Mariska György.

hagyatéki zárgondnok.

Naponta fris szedésű

sárga dinnyét

legjobb fajtákból — saját termés.

... Készítek legjobb izléssel kötött . .

menyasszonyi és nyoszolyólányi

c s o k r o k a t

és alkalmi

k o s z o r u k a t

legsolidabb árban.

Becses pártfogásért esedezve

kiváló tisztelettel

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debreczen.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület,
szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-párosok, evezősök, vito lások, athle ák, lövészek, tornászok, dalárok, vadászok, veteránok, tüzoltók stb. számára.

**Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.**

IGLÓFÜRED

**KLIMATIKUS GYÓGYHELY
ÉS GYÓGYFÜRDŐ**

Szepesmegyében, Igló vá-
ros határában, 580 m., a
tenger színe fölött.

Évad, május 15-től október 1-ig.

**NYARALOHELY,
MELEGFÜRDŐK,
Fenyő- és kádfürdők.**

Napi szobaárak 1 k.-tól 8 koro-
náj. Heti szobaárak 7 k.-tól
38 kornáj.

A szobaárba egy teljesen felsze-
relt ágy ágyneművel értendő.

PENSIO

Czélszerűen berendezett hidegvízgyógyintézet.

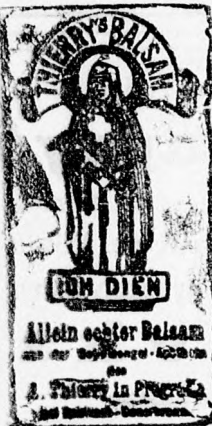
Vasuti állomás IGLÓ (Kassa-Oderbergi vasut.) Bérkoesi- és társas-
koesi összeköttetés. Posta- és Távirdaállomás helybeu.

Felvilágosítással szolgál a fürdőgondnokság Iglófűreden.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.
A palack felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.



Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pe-
dig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell
minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást,
eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2.
Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden
nyakbetegségeknél stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meg-
lepően gyógyítja a gyomorgörcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5.
A könnyű székelést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja
eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és
emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál
megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknél, eltá-
volítja a felbőgést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint csoda-
gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszün-
tetni a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha *közvetlenül* a gyárból *rendelünk* eredeti
karton csomagokban. — Az esztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis
vagy 6 duplaútgé ára 4 korona, Bosznia vagy Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések
csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközölhetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármilyen régi sebeknél biztos kilá-
ása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet
Thierry A. gyógyszerész szazlevelű rózsá-balzsamával
egyedül valódi

mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utól-
érhetetlen. A valódi szazlevelű rózsá-balzsam használható:

A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz
mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedség, dagadt lá-
bak sőt csontszu ellen; útes-, szurás-ló-, vágásés zuzódási sebek ellen. Használható
minden idegen részec, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítá-
ására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség
ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Minden-
nemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszal fekvés által támadt sebek,
nyakdaganat, vértörődés, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebesedések
ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöl-
tetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fil.

Szemes bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetjük mindenkit a hatástalan hamisítvá-
nyok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és
cízének „Thierry A. gyógyszerész-tára Pregradában” beleegyetve kell lenni. E két gyógyító ere-
jére nézve felülmúlhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál
értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakra
használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen mig az orvos megérkezik, ter-
mészetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosán ajánlott hatástalan és ér-
téktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk
meg mindig a régi, kipróbált, olesó megbízható s amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szer
mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A
hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük köz-
vetlenül az alábbi cím alatt:

Thierry Adolf LIMITED örangyal-gyógyszertárától, Pregrada, Rohitsch-
Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:

Budapesten Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszer-tárában.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.

Hölgyek háziasszonytanfolyama.

Urnőket és menyasszonyokat a sza-
básra és gyermekruha varrásra, valamint
csipke, selyem és szövetruhák mosására,
toilettek praktikus átalakítására 6 hét alatt
alaposan megtanít külföldi tapasztalatai
révén egy urnő, ki hajlandó volna na-
gyobb vidéki városokban is kursusokat
nyitni, ha akad egy helyen legkevesebb
10-12 tanuló egyszerre. Ajánlatokat
„U. B. 313.” jellegével továbbit Mosse
Rudolf hirdetési irodája Budapest.

Eladó homokkerti szőlők.

1.) Egy remek fekvésű, jó kar-
ban lévő, 2146 □ öl területén, rajta
lévő uri lakkal, parkirozott udvarral
jó ivó vízzel.

2.) Egy szintén remek fekvésű
jókarban lévő 3636 □ öl területű,
igen jó termésű szőlővel beültetve.
Jutányos árakban eladók.

Tulajdonos lakik:

Homokkert 165 sz. a.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek
Egyéves önkéntesek

részére a legelőszörban ké-
szíti az egyenruha felszerelés
részére készíti a legelőszörban
egyenruhákat. — díjtalanul ár-
részeket. — díjtalanul ár-
részeket sorozási és áthelyezési
kérvénymintákat díjtalanul ad.
részére minden katonának ingyen
ad díjtalanul felvilágosítást.
részére újabb kiadott Egyen-
ruházati Közlemények című
könyvét díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

7213

1902

Árverési hirdetmény.

A városi Tanács közhírré teszi,
hogy az ugynevezett Oláh ház utáni 20
hold 400 □ öl öndódi szántóföld az 1902
évi szeptember hó 10-én a városházánál
d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árve-
résen a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.
A kikiáltási ár 15.000 korona, melynek
10 %-át az árverési szándékozók tar-
toznak az árverést vezető bizottság ke-
zébe készpénzben, vagy megfelelő ér-
tékű értékpapírban — bánatpénzül —
letenni. Az árverési feltételek a városhá-
zánál, a számvevői hivatalban a hivata-
los órák alatt megtekinthetők.
Debreczen, 1902. július 18.

A városi tanács.

Kiadó lakás.

Bethlen utca 12 sz.
alatti háznál egy . . .
négy szobás
utcai és egy
két szobás
udvari lakás mellék he-
lyiségeivel kiadó.